

Akt nr:

R-E1a-0025

AU\$R-E1a-0025

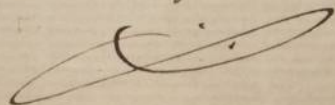
0025

Kontrakt.

Sedan Kong. Majt. under den 6 November 1885 i
 och för reglering af Bergsmoselåken jämte afdikning och
 odling af vattenförsäddad egor, tillhörande hemmanen Kroken,
 Lund, ^{Frostemyrsgård} Kolamossen, Lofåsen, indragna bostället Lilla
 Björntorp, Stora Björntorp, Stora Kongeryd, Rydingstorp,
 Ormelåken, Brumtorpsley, indragna bostället Mol-
 och Mellomgårdar i Brumtorp, Lilla Solley, Djurström,
 Ådegårdet, Klockartorp jämte Gudmundstorp, Esbjörns-
 torp, Kyrkebråten och Storslätten, inom Svarttorps,
 Versås och Kyrkefalla församling af Rikens härad
 och Skaraborgs län, enligt af Landbruksingenjörerna
 Ludvig Rosen upprättad, af Kong. Majt fastställd
 plan och i bestyrkt afskrift härhos bilagda kost-
 nadsförslag, i Nåder beviljat ett långvarigt af
 Frettiotvåresen fyrahundra / 32,400 / kronor, att
 utgå af 1885 års odlingsfond, och äro i Kong. Stats-
 kontoret efter hand och i mån af arbetets fortgång
 lyftas vid de tider, som af Kong. Väg- och vattenbygg-
 nadsstyrelsen särskildt bestämmas; så, och i utlighet med
 Riksdagens för dylikt Statsbidrag åtnjutande gifna,
 af Kong. Majt gillade föreskrifter, hafva underteck-
 nade, enligt bilagda protokoll af den 29 juni 1885
 af delegaterna valda direktor, å deras vägnar, i
 och för detta företag med Kong. Väg- och vatten-
 byggnadsstyrelsen, å Kong. Majts och Kronans vägnar,
 slutat följande kontrakt, hvarigenom vi ålaga och förbinda oss:

§ 1.

Att vattenafledningen och afdikningen för odlingsar-
 betet, hvarvid vi äro skyldiga vid underkasta oss alla de

vidare af Kontroller, som af Kong. Majt påsees lampelige
och nödiga, skall vara påbörjad år 1885 och hela arbetet,
odlingen inbegripnen, fullbordas inom den 1 September 1890,
i hvarann afrensstämme med den fastställda ar-
betsplanen, utan att anspråk på ytterligare bidrag
af allmänna medel må vidare kunna väckas; Sko-
lands intressenterna genom kontant tillskott, materialier,
arbete eller annat bidrag bestrida hvad till hela
odlingsföretagets fullbordande kan afordras utaf
det lönade länbidraget, samt de utförda arbetena,
så länge någon del af lånet återstår ogulden, vederbör-
ligen underhållas af den eller dem det åligger.

§ 2.

Att i händelse af vika, utan dertill utlåtten veder-
börlig tillåtelse, skett från den fastställda arbetsplanen
eller arbetet, utan af Kong. Majt medgifvet instånd
med det sammans utförande, icke blifvit fullbordadt
inom därför beständ tid, det då ankommer på Kong.
Majt att låta inställa all vidare utbetalning af
statsbidraget samt återfordra hvad der af uppbärts, att
på en gång eller efter hand till Kong. Statskontoret in-
betalas inom den tid, som af Kong. Majt bestämmes.
Skolande vederbörande i sådana lyftade och återkomna
medel jmväl erlägga fem procent årlig ränta från
lyftningsdagen till dess återbetalning sker.

§ 3.

Att för den tjänsteman, som af Kong. Våg- och Vatten-
bygggnadsstyrelsen förordnas att i arbetet verkställa
besigtning, upprisa den för det samma gillade planen
med dertill hörande plan- och profilritningar jämte
de räkenskaper, som blifvit förda af företaget, samt

det eller de kontrakt om arbetets öfverlägande på
entreprenad till visse delar eller i helhet som möj-
ligen afslutats, samt att till Kong. Våg- och Vatten-
bygggnadsstyrelsen aflemla uppgift å den person, at
hvilken företagets utförande i hvad det rör sig för
vattenafledningen anförtros.

§ 4.

Att efter utfäende utaf den del af lånet, som enligt
ferskild bestämmelse får lyftas på grund af att arbetet
blifvit påbörjad, vid hvarje af de följande lyftningstider
na, inom ytterligare länemedel må utbeaktas,
hos Kong. Statskontoret förte intyg af Kong. Våg-
och Vattenbygggnadsstyrelsen att, enligt hvad der stöder
något styrkts, så mycket af arbetet blifvit ut-
förd, som skäligen kan anses motsvara hvad i för-
hållande till det beviljade länunderstödet belägs i
hvad af lånet redan utbeaktats.

§ 5.

Att vid afslutandet af detta kontrakt till Kong.
Våg- och Vattenbygggnadsstyrelsen aflemlas, för
att i dess arkiv förvaras, bekräftade kopia af den gillade
planen med dertill hörande plan- och profilritnin-
gar för arbetet och bekräftade afskrifter af dertill hör-
rande godkända betänkande och kostnadsförslag, af hvilka
att, derest någon afvikelse under arbetets utförande
med vederbörlig tillåtelse vidtagits, innan första delen
af länunderstödet lyftes, till Kong. Våg- och Vatten-
bygggnadsstyrelsen aflemlas fullständig beskrifning jemte
ritning, utvisande huru arbetet i följd af denna afvikelse utförts.

§ 6.

Att godtgöra alla kostnader utan undantag, af

kanu de vara må, som i följd af detta lön för an-
ledas för Kongl. Statskontoret.

87.

Att för fullgörandet af detta kontrakt, afven som
för de lyftade statsmedlens återbäring i fall mot
kontraktet brytes, ställa sådan säkerhet, som af Kongl.
Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen godkännes, samt
för lönunderstödet afgifva sådan skuldförbindelse
och säkerhet för dess uppgående, som af Kongl.
Statskontoret antagas.

Till yttermera visso häraf två lika lydande
exemplar upprättade, som skedd i Rydningstorp
den 26 mars 1886. —

August Andersson
Rydningstorp

Johannes Andersson
Lund

Abraham
stora Kungälv

Johannes Andersson
Kungälv
Jakob Jönsson
Storlätten.

August Jönsson Brunnstorp

A. Ewert.
genom C. J. Andersson.

Utvidt stycke för arbetet. —

Att alla ofrånkomliga personer, med undantag af A. Ewert,
i bägge war närvaro egenhändigt undertecknat före-
stående kontrakt, intygges af oss. Som ofvan.

Gustaf Johanson.

Lantbrukare

och Heljertorp, Tegelstorp

A. Jönsson

Lantbrukare

och H. Kollarp Tegelstorp

Femårigt Kongl. och Kgl. m. d. g. bref den 6 November 1885 antagar Kongl. Väg- och Vatten-
byggnadsstyrelsen härmed, af Kongl. och Kgl. m. d. g. Kronans vägnar, förestående kontrakt. Stock-
holm den 11 maj 1886.

Carl Beyer.

Skedd i d.

62/42

ÖSTRA

VÄG OCH VATTENBYGGNADS

DISTRIKTET.

Godkänd 14/11 912

Särskildt Bevis

om verkställd afgräning & arbetet för reglering af Bergsmossebäcken jemte afdikning och odling af vattenutskadade egor, tillhörande hemmanen Kroken, Lund, Holamossen, Frökengrau, Löfåsen, indragna bestället Lilla Björstorp, Stora Björstorp, Stora Hougsergd, Rydingsstorp, Ornebacken, Brumstorpssby, indragna bestället Mol och Mellongården i Brumstorp, Lilla Tolshy, Djurskröm, Ödegärdet, Klackarstorp jemte Gudmundstorp, Esbjörnstorp, Nylkebräken och Storlätten inom Svedstorp, Versås och Nylkefalla socknar af Närke län och Skaraborgs län.

Planen af Houghl. Majt fastställdt den 6 November 1885.

Beriljad understöd från 1885 års odlingsfond att i form af lån utgå med 32400 kronor.

Kontrakt om arbetets utförande af Houghl. Majt och Kronans vägnar undertecknat den 11 Maj 1886.

Euligt kontraktet fastställdt termin för arbetets fullbordande den 1 September 1890.

Beräknad kostnad enl. den fastställda arbetsplanen tillhörande, för vattenafledningen kronor 17830.

Verkliga kostnaden intill denna dag, enligt mig förenigade, verifierade räkenskaper utdrag kronor 17800.

Vid af undertecknad den 27 dennes verkställd besigtning af ofvanskrifva arbete har det samman, i hvad del rör vattenafledningen, befunnits utfördt i öfverensstämmelse med gillad arbetsplan och kan arbetet i sin helhet sålunda till godkännande förordas.

Ansås om arbetets godkännande göres hos Houghl. Väg och Vattenbyggnadsstyrelsen, och bör dervid fogas detta bevis, afvensom till riksligheten bestyrkt utdrag af räkenskaper utvisande arbetets verkliga kostnad. Mariestad den 28 September 1892.

Guot Marsing,

Karta — 0.50

Lösen — 1.50

Suma 2.00 kronor.

1361/92
Protokoll hållet med stiftsstyrelsen för Bergs-
mostbäckens afdikning inom Svartorps, Väsås
och Tyngskälla socknar, d. 8de januari 1899.

Ärvarande:

Prof. August Andersson Rydingstorp
samt ledam. Johannes Andersson i Lund,
August Jonsson i Brunstorp och
E. H. Hausson i Essbjörstorp

§ 1

Ånserende till nu förstående utgifter samt för
möjlig framtida behöfliga upprämsning af kanalen,
bestöt styrelsen enhälligt att utöfver de förut upptecknade
17.800 Kronor, ytterligare ingå med ansökan ^{att} af det
beviljade odlingslånet erhålla 2.200 Kronor, och uppdrags
åt Ordföranden August Andersson i Rydingstorp
att till Kongl. Väg och Vattenbyggnadsstyrelsen ingå
med ansökan om utavordnande af det nu begärda
lånebeloppet 2.200 Kronor. Hvarjehanda beslut att några
vidare medel af det beviljade lånet ej skulle uttagas.

§ 2

Hvad som ej behöfver användas af det nu begärda
lånebeloppet skall genom Styrelsens försorg utlämnas
mot full och nöjaktig säkerhet och mot ränta för
möjlig blifvande behöfver i och för dikningsförteget.

§ 3

Uppdrags åt en styrelseledamoten J. Andersson
i Lund att förvara alla de till vattenförteget
hörande handlingar. Vidare förtecknas ej, som oförvarade

E. Hausson August Andersson August Jansson

omtalade jordegarer, med undantag af delegarne i
Kolamossen, hvilka nu förklarade sig villige
att göra sådant lån och deltaga i harned förnade
kostnader.

208

Sju personer utsågos att till vidare utgård med-
lemmar i arbetsstyrelsen, nemligen:

August Andersson i Rydingstorp,

Johs Andersson i Land (af d. mjölnaren)

J. A. Hedlund i Stora Kongerud,

Johs Andersson i Kolamossen,

A. Elvert af Djurström eller, vid de tillfällen då
han vore hindrad, inspektoren C. J. Andersson af
Djurström,

August Jönsson i Brumstorp, samt

Jakob Jönsson i Storslätten.

Skrifvare som förutnämnde utsågos att förvara
handlingarne och förvakta kassan.

Lälunda församling, uttygar som ovan

Ludvig Rosén

landbruksingeniör.

Uppläst och rätt befunnet, intygges af litaradande
signemännen: S. P. Magnusson. Thomas Persson.

Medimeras,

ex officio

Ludvig Rosén.

Rätt afskrifvet intygges:

Gustaf, Johansson.

L. Rosén

af afskrift

Transumt af protokollet, fört vid
sammankommet i luteriekyrkan Rydningstorp
i Svartorps socken af Råkinds härad
och Skaraborgs län, angående vattenaf-
ledning från nedannämnde hemman.

6 §.

Lakegarne anhöllo tillika att fullständig plan för
markens afdikning och odling måtte uppgöras på sådant
sätt, att lån af statsmedel kunde sökas till företä-
gets befrämjande, för hvilket ändamål de önskade
få lösa kopior af de plan- och profilritningar, som
komma att upprättas. Dock ville S. G. Ekström,
And. Jönsson och Johannes Andersson i Kolamossen,
Joh. Andersson i Skattegården, Jakob Jönsson i Horslätten
samt Carl Bohlin, Sven Johansson och Anders Svensson
i Kroken, hvilka icke ännu söka sådant lån, icke
deltaga i nämnd förnämde kostnader.

18 §.

Ingen af närvarande lakegarne ville afstå sig
den bätnad, som genom företaget kunde beredas
deras egor, utan alla förklarade sig villiga att
kostnaderna därför taga del, hvar och en för sina
i uppskattningslängden intagna egor, hvarjämte samt-
lige lakegarne förklarade sig önska att vara med om
sökande af statslån till företgets befrämjande och
att således få odlingsplan uppgjord för sina hittills
ej odlade egor, liksom plan för markens afdikning,
hvarifrån likväl undantagne de i 6 § här ovan

1363
92

Protokoll, hållet i Rydningstorp vid luterie-
kyrkan entreprenadauktionen i och för utförande
till den minstskjutande af beslutad utdikning af de
f. k. Bergsmossarne tillhörande Kroken, Lund
med flera hemman inom Svartorps, Versås och
Kyrkefjärås socknar af Råkinds härad, den 11
maj 1886.

Sedan för närvarande spekalanter upplästs och för-
misats, dels den om arbetets utförande utfärdade kungö-
relse, hvilken varit införd i länets tidningar och i ortens
kyrkor kungjord, och dels de af Landbruksingenjören
L. Rosen förordade företaget hållna protokoll och upp-
rättade bekräftningar jämte karta och profilritningar,
så kungjordes de villkor som för arbetets utförande stad-
gats nederst:

- 1° att i enlighet med af Landbruksingenjören Rosen upp-
rättade plan och profilkarta verkställa de arbeten som
i desamma med litt. A. B. C. D. och E äro betecknade;
- 2° Arbetet skall påbörjas den 1^{sta} juni samt vara fullt
till afsejning den 1 oktober 1887; dock må, i
händelse väderväderförhållandena bli för arbetets ut-
förande ogynnsamma, det på arbetsstyrelsens ankomma
att lämna längre anstånd med arbetets verkställande;
- 3° Att vid arbetets utförande skall ockhögen följas de
föreskrifter och bestämmelser som af Landbruksingenjören
uppgjorts åberörande villkor som i kontraktet med
Kung. väg och vattenbyggnares styrelsen äro för
länets utskommande och behållande utfästa;
- 4° alla ritningar och handlingar som till entreprenören
aflemnas skola väl värdas och hållas arbetsstyrelsen
eller dess ombud tillhandas när sådant påfordras och efter
arbetets fullgörande i öskadast skick återställas;
- 5° att vid påsejningen bortföras jord från dikenkanterna

6° Entreprenören skall vara skyldig att innan något
fiskalt erhålls, i så fall sådant skall af honom föras, förse
sådant borgens som af Arbetsstyrelsen godkännes, ej mindre
för arbetets behöriga utförande i enlighet med de upp-
rättade ritningarna, och öfver för möjligen bekomma
fiskottsumman;

7° Entreprenören tillfärdig gör all för arbetets utförande
behöfelig material;

8° Den man som bolaget har kapt tillgång och en-
treprenören aflennat sådant borgens som i 6° mom. har
öfver anförmat, må, efter arbetsstyrelsens beaktande,
fiskott lemnas. Så snart arbetet blifvit afslutadt och
af vederbörliga myndigheter godkändt skall full
likvid lemnas;

9° Som dagens öppningstid för antagande eller för-
kastande af gjorda anbudet i arbetet förbehåller sig
arbetsstyrelsen;

10° Kontraktet om arbetets utförande må icke i annan
person öfverlåtas med mindre styrelsen dertil lemnar
samtycke;

11° Skulle möjligen tvist uppkomma om detta kontrakt
rätt tillgång skall sådant afgöras genom kompromiss,
bestående af tre personer, af hvilka arbetsstyrelsen
utser en, entreprenören en och således valdes
den tredje och öfver hvilka beslut klagas ej får föras;

12° Vid härefter medt utrop i det i förelämnade
litterer anförmatte arbete i sin hehet, gjöds af
Ingeniören Otterström 2000 kronor.

Sedan efter den förbehållna öppningstidens tillämn-
gande, hoarunder styrelsen förbehållat det af Ingeniören
Otterström gjorda anbudet, som vida öfverstiger det upp-
rättade kostnadsförslaget, icke kannat antagas och något

lägre anbud icke heller inkommit, så åtog sig
Konungsegaren August Andersson i Rydningstorp
att verkställa all den gemensamma dikningen emot
det han erhåller det för samman arbete af land-
bruksingeniören upptagna kostnadsbelopp och därhan
inkluder sig alla de anpris förbehåller för arbetets rikti-
ga fullgörande som äro bestämde.

Skäpda Rydningstorp 26 Maj 1886

August Andersson
entreprenör

August Andersson i Lund
August Jons för Brunnstorp
Johannes Andersson, Kullamåsen

af afskrift

Protokoll, givet vid sammankommet
i Säteriegendomen Rydingstorp i
Lönatorps församling af Råkinds härad
och Skaraborgs län, angående uttän-
afledning från nedannämnda hemman

19 §

Arbetet med afskningen skall, enligt jordegarnes
enstämmiga beslut, ställas under tillsyn och ledning
af en arbetsstyrelse, som tillika erhåller i uppdrag att
söka lån af statens medel till företagets befrämjande,
i delegarnes vägnar, afgifva härfor erforderliga för-
bindelser; mot behörig redovisning uppbära och för-
watta såväl lånen medlen, som de kontanta tillskott,
hvilka jordegarna kunna behöpa erläggas till företaget.

20 §

Sju personer utsågos till utvidare utgåva med-
lemmar i arbetsstyrelsen, nemligen:

August Andersson i Rydingstorp.

Johs Andersson i Lund (f. S. Nyblom)

J. A. Hedlund i Stora Röngeby,

Johs Andersson i Kolamossen,

och Edert i Djurström eller, vid de tillfällen
då han varit hindrad, inspektorn L. J. An-
derson i Djurström.

August Jönsson i Brumstorp, samt

Jakob Jönsson i Storslätten,

hvarjämte de förnämnda utsågos att

förvara handskingarne och förvalta kassan.

Sälunda förkömmit, betygad, som ofvann
Ludvig Rosén

Landbruksingenör.

Uppläst och råd befunnet, intygad af be-
trädandefyrsmännen.

L. P. Magnusson. Thomas Persson

Vidimeras

ex officio

Ludvig Rosén.

Råd afskrifvet styrka:

Stol. Brismann G. Andersson

Afskrift

Protokoll, hållet vid sammanträde
i Rydningstorp inom Arbetsstyrelsen för
vattenafledning från Rydningstorp m.fl.
hemman inom Svuntorp, Västas och
Kyrkefälla församling den 26 mars 1886.

Närvarande: Aug. Andersson i Rydningstorp,
J. A. Hedlund. St. Kungälv,
Johs Andersson i Kollanöfven,
Johs Andersson i Lund,
August Jönsson i Brannstorp,
Jäkol Jönsson i Storflätten.

§ 1. Arbetsstyrelsen uppdrag åt Stadsinspektoren i Skoför
Tjumenen H. Otterström eller, vid inträffande förfall
för honom, hemmansegaren Aug. Andersson i Rydning-
storp, id på sin arbetsledning utföra arbetet.

§ 2. Beslutades ad entreprenad auktion w diknings
förtaget skall utfattas i slutet af nästa månad eller
begin af maj, kuroende på vadstücken och efter
af förordn i Arbetsstyrelsen råd ad bestämma
sagen.

Vidare förkom ej

Som ofvann

August Andersson

ordförande

Råd afskrifvet; styrka

August Andersson
ordförande

Rydingstorp. R 2*0025

Tillhör den af Kongl. Majest.
den 6 November 1885 närligt gillade
planen. Stockholm den 15 Januari 1886
Carl Beijer.

Alfredsgren

Betänkande och kostnadsförslag.

Lösen upptagen i Räkning.

Afskrift:

Betänkande och kostnadsförslag.

Förson af bifogade "Generalkarta" synes, är den ifrågasvarande utdikningslägenheten belägen omkring den s. k. Bergsmarsbäcken inom Sven-
torps, Verrås och Tyckepalla socknar af Skånings
län och Skaraborgs län, omkr. $\frac{1}{2}$ a $\frac{3}{4}$ mil
från Tjeldstors järnvägsstation på linien Skövde
- Karlsborg, varande lägenheten på nämnde kar-
ta utmärkt genom grön färg. - Den utgö-
res af 85,12 hekt. vattenkadad åker och 114,86
hekt. delvis skogbeväst odlingsmark samt 3,93
hektar impedimenta; tillsammans alltså 263,91
hekt. eller 534 tunn. 19,3 kpl.

Hela det område, som afbördar sitt vatten
till Bergsmarsbäcken, inberäknadt den areal, som
- enligt hvad nyss blifvit sagt - skadas af dess
flöden och ej kan afvikas med mindre än att
nämnde bäck kanaliseras, uppgår afvång för Sven-
marsbäcken till omkr. 475 hektar, hvartill
kommer sistnämnde bäcks vattensamlings-
område, d. v. s. omkr. 275 hekt., så att de bå-
da bäckarnes gemensamma vattensamlings-
område utgör omkr. 750 hektar; och som
man - enligt erfarenhetsregler - kan beräkna
att vattenvolymen vid starkaste flöden inom
ett vattensamlingsområde med sådana terräng-
förhållanden m. m., som det i fråga varande,
uppgår till 0,001 kub. met. eller 1 liter per hektar i
sekunden, så förde Bergsmarsbäcken ensam afbörda
0,475 kub. met. eller omkr. 18 kub. fot vatten i sekunden
och Svenmarsbäcken 0,275 kub. met. eller 10,5 kub.
fot i sek. samt båda tillsammans 0,750 kub. met.

eller 28.5 kub. fot i sekunden - ant vid starkaste
flödet. - Med hänseende till den sålunda beräkna-
de vattensmängden kan utsläppskanalens blif-
vande botten och sidolutningar, hafva dimen-
sionerna i den kanal, som skall afleda de bå-
da antalade bäckarnes vatten, blifvit bestäm-
de enligt de tillförlitliga formler, som finnas
uppställda af Ganquillet och Kutter som Dar-
gy och Bazin, och med beräkning att all den
angivande marken, äfven efter dess antag-
liga sjunkning eller sammanpackning genom
afdikning och odling, må kunna torrläggas
till 4 fot eller 1.2 meters djup och under alla
omständigheter blifva skyddad mot öfversväm-
ning. - De mindre stökanalernas storlek hafva,
liksom för torrläggningen behöflige aflednings-
och afskärningsdiken, blifvit bestämde en-
dast på grund af praktiskt bedömande; och
utvisas kanaldimensionerna i de uppräta-
lade profil- och sektionsritningarne, i hvil-
ka måtten finnas angifne så väl i meter som
fot (med decimaler), hvarjante deramma för
särskilda sträckor antalas i kostnadsförsla-
get. Profilerna utvisa och alla höjdförhållanden.
Hufvudafloppet bör upptagas i så rak sträck-
ning, som förhållandena utan väsentligen
ökade kostnader tillåta; och finnas dess blifvan-
de läge angifvet i den upprättade plan-
kartan genom en blå dubbel-linie.
Öfrige kanaler och diken bör upptagas
dels i alla rågångar och skiftesgränser in-
om det vattenkadade området dels på de stäl-

len, som finnas i plankartan utmärkta ge-
nom enkla blåa linier.

De kanaler och diken, som äro den egentli-
ga vattenafledningen eller att bereda aflopp
från hvarje egobott, så att hvarje jorde-
gare må uphålla lika fördelar af företa-
get och ingen blifva utestängd från den
gemensamma afdikningen, hafva blifvit
i plankartan förredda med litter, näml.
enligt stora afarbetet för hufvudafloppen
och lilla afarbetet för afledningsdiken;
bökstäverna (litterna) härvid utkatta med
röd färg, till skilnad från egobotternas
litter, som blifvit utkatta med svart. -
De afvägda punkterna, hvilka i marken
blifvit utmärkta genom nedslagna num-
merpålar, finnas i plankartan angifne ge-
nom röda och vid profilerna genom kvar-
ta nummeriffror.

I profil- och sektionsritningarne finnas
lera betecknad med gul, dygord med grå
och vatten med blå färg; utmärkande
äfrusta linien markens yta, linien när-
mast under den blå färgen: gamla dikes-
eller åbotten samt den gröna linie, un-
der hvilken en grå skuggning förekommer,
blifvande dikes- eller kanalbottnen, hvar-
under dess relativa fall finnas för sär-
skilda sträckor uttatt. - Nedersta linien,
vid hvilken afvägningspunkternas num-
mer och bottenhöjden i särskilda sträck-
or finnas angifne, betecknar afvägnings

gemensamma jämförelseplan eller hori-
pentalinje.

Den betydligaste rätning, som blifvit före-
slagen, förekommer emellan upvägningspunkter-
na nr 27 och 37 vid Bergmarrebacken; och haf-
va alternativa beräkningar visat att denna
rätning både är ändamålsenligare och något
billigare, än om man skulle följa bäckens
naturliga lopp härstädes vid stora aflopps-
kanalens upptagande, ehuru denna rätning
måste verkställas igenom något högländare
mark, på sätt en deröfver upprättad särskild pro-
jektning ^(s. 33) utvisar, och ehuru ett mindre af-
loppsbädd då måste på gemensamt bekostnad upp-
tagas i gamla bäckrännan, enligt den högre be-
lägna föttelinie, som finnes inlagd i projek-
ten öfver Bergmarrebacken ^(s. 34).

Särskildt torde bejämte böra anmärkas att
afloppskanalen för Bergmarrebackens vatten i
öfre ändan blifvit, så långt sig göra låter, fö-
reslagen att läggas i gränsen emot den s.k.
"Hvitmarren" i stället för midt igenom
Brunstorp's boställe äng, der vattnet an-
tan egentlig bäckpåra) mestadels framgår, ehuru
marken här är endast obetydligt lägre
än vid nämnde gräns.

Marken vid öfre loppet af Bergmarrebacken
består mestadels af ett omkr. 2,0 fot eller 0,6 met.
tyckt lager af lera på lerbotten, men i öfrigt
förekommer ännu hela det vattenkadade om-
rådet endast ett grundare lager mylla på
mer eller mindre sandblandad lera.

Största delen af den s.k. "Hvitmarren" är be-
växt med löfskog samt odlingsbar; dock
läser den del deraf, som tillhör boställs-
hemmanen Klokkaretorp och Indrums-
torp, vara afsedd till skog (traktbuggning),
som ej får undanröjas för odling till åker.
Enahanda läser vara förhållandet med stör-
sta delen af de egor inom det vattenkadade
området, hvilka tillhöra bostället Lilla Björstorp;
och som det ej läses komma i fråga att söka
lån af allmänna medel till afskuring och
odling af kronans egendomar, torde så väl
det öfriga af L. Björstorp's egor, som egorna
till Mal och Mellongården Brunstorp, undan-
böra ingå i det gemensamma vattenafled-
ningsföretaget, men ingen plan för dessa e-
gor's fullständigare torrläggning eller od-
ling uppgåras. Sammanhånda med de e-
gor, som tillhöra Storlätten, när egaren af
detta hemman, på sätt förrättningsproto-
kollet antalar, afsagt sig alla förbruk på
andel i det lån nr Odlingssonden, som
öfrige jordegare ännu söka. Lådan af-
sägelse har till protokollet blifvit gjord
öfver af delegarne i Skattegården och Kro-
ken, hvilka emellertid icke hafva någon
i företaget ingående ^{odlingsmark}, enligt hvad den
verkställda förfrågningen och mätning-
en utvisat; varande gränsen för det vatten-
kadade området förklagd 4,0 fot eller 1,2 met.
öfver det vanligaste (normala) vattenstän-
det i Bergmarrebacken.

De egor till Klokarstorp och Gudmundstorp,
hvilka ej tillhöra den till skog äfredda s. k.
"Hvitmarsen", äro innehafvarne af dessa hemman,
enligt protokollet, villiga att afstika och odla,
med tillgodorjuntande af andel i det län, som
af allmänna medel kan erhållas till företagens
beprämjande, hvadan dessa egor torde höra
medräknas i den areal, för hvilken odlings-
plan bör uppgöras.

Den areal af odlingemark utgöres
af 72.60 hektar mylla och morjord på sandbl. lera,
beväxt med löf- och barrskog;
20.00 hekt. mylla och dyjord på lera, beväxt med
löfbuskar, pors, blåbärssris, slarr o. d., samt
22.00 hekt. jernstarräng på lerbotten; eller till-
sammans 134.60 hektar vattenkadad odlingemark,
hvar till kommer (ej länesökande):
för Lilla Björstorp 20.83 hektar,
" Kol- och Mellomg. Brunnstorp 7.56 " "
" Gudmundstorps och Klokarstorps an-
del af den s. k. Hvitmarsen 7.98 " "
" Storblåttan 3.89 " "
eller tillsammans = 40.26 hektar.

Summa odlingemark, som vinner bätnad
af det gemensamma vattenafledningsfö-
retaget, uppgår alltså till 174.86 hektar, hvaras
omkring hälften är belägen under högsta
vattenståndet i Bergsmorsbäckens och sålunda
utsatt för ofta återkommande öfversvåmning-
ar. - Så är äfven förhållandet med omkr.
hälften af den vattenkadade åkerarealen
(= 85.12 hektar; se oöfvan.); varande högvattentytan

i nämnde vattendrag belägen omkr. 2.0 fot eller
0.6 meter öfver dess normala vattenstånd och
således 2.0 fot eller 0.6 met. under den högsta,
vid yttergränsen belägna marken inom det
vattenkadade området.

Öfversvåmningarne och markens i öfrigt vat-
tenrika tillstånd är emellertid ej beroende
af uppåmning från något vattenverk el-
dyl, utan endast af det svaga fallet på
den del af Bergsmorsbäcken, som genom-
flyter det nu i fråga varande områ-
det (= den på plankartan upptagna ut-
dikningslägenheten) samt af bristande
dikning; och som inga svårare hinder här-
emot, såsom af berg eller sten, förekomma, men
jordens beprämjande från skadligt vatten skul-
le medföra stora fördelar, synnerligast som
denne jord är af i allmänhet mycket god
beskaffenhet, är företaget väl värdt att
sättas i verk och att understödjas
genom län af allmänna medel, med af-
seende hvar på bör nämnas att intell. fö-
retag af i fråga varande slag förut
lärt komma till åtnjutande af sådant
understöd inom den närmaste orten. -

Om odlingemarken alltså går i jern-
lutning och vid områdets (genom afvägning
bestämda) yttergräns ansluter sig till annan
odlingemark eller åker, äro s. k. back- eller
laggdiken inom området ej behöflige.

Öfrige kanaler och diken finnas upp-
tagna i följande

Kastnadsförslag.

Dagsverkspris = 2 kronor.

Ställe, utförings- punkterna nr.	Kanalers och di- kens storlek.						Jordart att gräva m. m.	Åtkomst för maskiner.	Summa kostnad.				
	Höjd m.	Bredd m.	Medel- djup m.	Yta.	Bredd m.	Höjd m.			Åtkomst för maskiner.	Åtkomst för maskiner.	Åtkomst för maskiner.	Åtkomst för maskiner.	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.

1^a. Den gemensamma vattenafledningen.

(Kanaler och diken, som skola uppgöras på sam-
lige jordegares gemensamma bekostnad).

Kanalen litt. A. Bergmansbäckens rätad.

3-6.	1,18.	395.	0,74.	1,92.	565.	275.	290.	Stenb. lera.	0,50	145.	-	-	-	-
6-9.	"	353.	0,98.	2,16.	750.	490.	260.	Lera	0,28	72.	80.	-	-	-
9-18.	"	571.	1,27.	2,45.	1798.	148.	1650.	Gr.	0,30	495.	-	-	-	-
18-27.	"	853.	1,63.	2,81.	3931.	111.	3820.	Gr.	0,35	1337.	-	-	-	-
27-29.	0,75.	228.	1,66.	2,41.	1075.	15.	1060.	Gr.	0,38	420.	80	-	-	-
29-37.	0,59.	383.	2,30.	2,89.	2540.	-	2540.	Gr.	0,42	1066.	-	-	-	-
37-44.	0,75.	770.	2,00.	2,75.	4230.	-	4230.	Gr.	0,40	1692.	-	-	-	-
44-50.	0,59.	580.	2,11.	2,70.	3248.	38.	3210.	Gr.	0,40	1284.	-	-	-	-
50-60.	0,44.	1140.	1,96.	2,40.	5358.	148.	5210.	Gr.	0,40	2084.	-	-	-	-
60-69.	0,29.	1100.	1,75.	2,04.	3927.	-	3927.	Gr. o. dy med	0,40	1570.	80	-	-	-
69-73.	"	537.	1,45.	1,74.	1357.	7.	1350.	Gr. Gr. Gr.	0,38	513.	-	-	-	-
											= 10.680. 40			

Tillägges omkr. 15% för arbetets ledning,
skitning af redskap, tillfällig dam-
byggning, vattenlänsning o. d. — 1,619. 60

Ombyggande af två broar (vid nr 6 och
nr 11) å 150 kronor — 300. -

Gr. af två broar (vid nr 42 och 55) å 70 — 140. -

Skylbyggande af en bro (vid nr 29), enf. del-
egarnes bekost (se protokollet) — 110. - 12.850. -

Öfverföras — 12.850. -

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Öfverfördt													12.850. -	-
Diket litt. B. - Bergmansbäckens; kröken.														
29-37.	0,29.	710.	1,38.	1,67.	1636.	736.	900.	Lera	0,30	270.	-	-	-	-
Tillägges omkr. 10% för arbetets ledning m. m.										30.	-	-	300. -	-
Diket litt. C. från Lora Kongserud m. gl.														
1-6.	0,29.	440.	1,30.	1,59.	908.	528.	380.	Lera	0,30	114.	-	-	-	-
6-11(1/2).	-	380.	1,51.	1,80.	1024.	264.	760.	Gr.	0,32	243.	20	-	-	-
										= 357. 20		-	-	-
Tillägges omkr. 10% för arbetets ledning m. m.										32.	80	-	-	-
Två broar att ombygga å 50 kr.										100.	-	-	490. -	-
Diket litt. D. från Lora Kongserud m. gl.														
2-8.	0,29.	508.	1,36.	1,65.	1118.	168.	950.	Lera	0,30	285.	-	-	-	-
8-15(1/4).	-	480.	1,37.	1,66.	1056.	-	1056.	Gr.	0,30	316.	80.	-	-	-
										= 601. 80		-	-	-
Tillägges omkr. 10% för arbetets ledning m. m.										58.	20	-	660. -	-
Diket litt. E. från Lora Kongserud m. gl.														
1-8.	0,29.	817.	1,63.	1,92.	2563.	23.	2540.	Lera o. dy med rötter	0,40	1016.	-	-	-	-
8-60.	"	244.	1,81.	2,10.	927.	17.	910.	Gr.	0,35	318.	50	-	-	-
										= 1334. 50		-	-	-
Tillägges omkr. 10% för arbetets ledn. m. m.										135.	50	-	1570. -	-
Mindre aflopps diken.														
litt. a.	0,3	650.	1,2	1,5	1170.	-	1170.	Lera o. dy med rötter	0,30	351.	-	-	-	-
" b.	"	440.	"	"	792.	-	792.	Gr. - Gr. - Gr.	0,30	237.	60	-	-	-
" c.	"	150.	"	"	270.	-	270.	Gr.	0,30	81.	-	-	-	-
" d.	"	530.	"	"	954.	-	954.	Gr. - Gr. - Gr.	0,35	333.	90	-	-	-
" e.	"	85.	"	"	153.	-	153.	Gr.	0,30	45.	90	-	-	-
" f.	"	70.	"	"	126.	-	126.	Gr.	0,30	37.	80	-	-	-
" g.	"	530.	"	"	954.	-	954.	Gr. o. vägar Gr. Gr.	0,30	286.	20	-	-	-
" h.	"	40.	"	"	72.	-	72.	Gr.	0,30	216.	-	-	-	-
" i.	"	240.	"	"	432.	-	432.	Gr. o. dy utan rötter	0,25	108.	-	-	-	-
" j.	"	190.	"	"	342.	-	342.	Gr. - Gr. - Gr.	0,25	85.	50	-	-	-
										= 1782. 90		-	-	-
Tillägges omkr. 10% för arbetets ledning m. m.										177.	10	-	1960. -	-
Summa										17830. -		-	-	-

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
<u>2^a. Den anstilda afdikningen.</u>													
(Diken, som skola uppgrävas af de jordegare, hvar för sig, hvilka vilja söka lön ur "odlingsjorden", hvarvid rågrannar deltaga till hälften hvar i rågångsdike).													
<u>Rågångsdiken.</u>													
0.3	5,700.	1.2	1.5	10,620.	—	10,620.	Lera o dy med rötter	0.30	3,186.	—			
"	15,670.	"	"	28,206.	—	28,206.	2 ^e 2 ^e utan 2 ^e	0.25	7,051.	50			
									=	10,237.	50		
Tillägges omkr. 10% för arbetets ledning m.m.										1,012.	50	11,250.	—
<u>Afsekrings- och afledningsdiken.</u>													
0.3	2,820.	1.0	1.3	3,666.	—	3,666.	Lera o dy med rötter	0.25	916.	50			
"	3,000.	"	"	3,900.	—	3,900.	2 ^e 2 ^e utan 2 ^e	0.20	780.	—			
									=	1,696.	50		
Tillägges omkr. 10% för arbetets ledning m.m.										153.	50		
Om- o. nybyggande af 50 gårdesbroar à 30.										1,500.	—	3,350.	—
Summa												14,600.	—
<u>3e. Den egentliga odlingen.</u>													
(Verkställes af de jordegare, hvar för sina egna, som vilja påbjuda lön ur "odlingsjorden").													
92.60 hekt. att djuphacka, bränna etc. à 200.										18,520.	—		
0.3	92,600.	0.3	0.3	8,334.	Vattenfäror att gräva	0.25	2,083.	50	20,603.	50			
20 hekt. att plåhacka och bränna etc. à 80										1,600.	—		
0.3	20,600.	0.3	0.3	1,800.	Vattenfäror att gräva	0.20	360.	—	1,960.	—			
22 hekt. att plåja utan att bränna à 40.										—	880.	—	
									=	23,443.	50		
Tillägges omkr. 5% för arbetets ledning m.m.										1,056.	50		
Summa												24,500.	—
<u>Sammandrag.</u>													
Den gemensamma vattenafledningen										17,830.	—		
Den anstilda afdikningen										32,730	—	14,600.	—
Den egentliga odlingen										24,500.	—		
Tillsammans												56,930.	—

Anmärkning.

Vid kanalernas och dikenas uppgrävande bör dikesjorden undanföras så långt från dikes-
kanten, som kanalens eller diket djup, samt öpp-
ningar göras i dikesbankarne på nödigt antal
ställen för genomsläppande af tillströmmande
ytvatten, intill dess att jordsträngarne, samt-
tidigt med odlingsarbetets utförande, blifva ut-
spridda å fältet; varande kostnaderna för
dessa arbeten medräknade i kostnadsförsla-
get. — Vid dettas uppgörande har äfven beräknats
att de broar, hvilka skola nybyggas eller re-
dan förut hafva stulandfärd skola erhålla
sådana landfärden; och skola dessa erhålla ett
afstånd ifrån hvarandra, som med 3 fot eller
0.9 meter öfverstiger kanalens eller diket bottenbred
på motsvarande ställe, när deras sidolutning
blifver så brant som 5:1, under dett att ka-
nalernas eller dikenas sidor erhålla en lutning
af 1:1, hvarjente broarens eller landfärdens
kottar böra läggas minst 1.0 fot eller 0.3 meter
djupare än den allmänna bottenlinien å ka-
nalerna eller diken; iöfverstående den förra
af dessa föreskrifter att broarne vid plöden
må kunna genomsläppa vattnet minst li-
ka fullständigt, som öfriga delar af aflopps-
grävarne, och den senare att skydda land-
färderna ifrån att rasa.

Så kallade tegdiken äro, liksom back- eller
laggdiken, inom det i fråga varande odlings-
området öfverplödiga, men deromot böra vatten-
färor af 1.0 fots eller 0.3 meters djup och bredd

(med tvärbranta sidor) upplagas på 10 meters af-
stånd ifrån hvarandra, såsom kostnadsförslaget
antyder; dock behöfva de endast uppgrävas på
sådan mark, hvilken ej kan plöjas utan föregå-
ende djup- eller plåhacking och bränning.

Arbetsplan och kostnadsfördelning.

Vattenafledningen och dikenningen torde böra ut-
föras under loppet af höget tre år, enligt följande plan:

- 1^a året upptages hufvudafloppet, kanalens litt. A. = 12,850 kr
 - 2^a " öfriga gemensamma aflopp — = 4,980.
samt högängsdiken för kronor = 6,000. = 10,980.-
 - 3^a " resten af högängsdikena — = 5,250.
samt öfriga enskilda diken = 3,350. = 8,600.-
- Summa för afdikningen = 32,430 kr.

Fördelas denna kostnad på 85.12 hekt. åker och
174.86 hekt. odlingsmark, som draga nytta af företa-
get, eller på tillsammans 259.98 hekt., så uppgår
kostnaden pr hekt. till 124.74 kr. eller omkr. 62.37 kr.
pr tunnland. — För 174.86 hekt. odlingsmark till-
kommer dock odlingskostnaden, utgörande 24,500 kr
eller omkr. 140 kr. pr hekt. = 70 kr pr tunnland, så att
afdikning och odling tillsammans uppgår till
en kostnad af 264.74 kr pr hektar eller 132.37
kr pr tunnland.

Den för alla jordägare gemensamma vatten-
afledningen, beräknad att kosta 17,830 kronor,
fördelad på hela den areal, som deraf vinner för-
bättring, d. v. s. 259.98 hektar, föranleder dermed ej
större kostnad än 68.58 kr. pr hekt. eller 34.29 kr pr t. d.

Emellertid böra alla gemensamma utgifter för-
delas emellan jordägarna enligt deras egars

uppskattade innehåll, som tillsammans (enligt
uppskattningsslängden) utgör 10,566.81 ar. hvadan
den gemensamma dikeningskostnaden, enligt de
gjorda beräkningarna, belöpa sig till omkr. 168 kr.
per ar eller omkr 168 kronor per hektar i upp-
skattning.

Brukningsätt och fröblandning.

Ännu det är mycket vanskligt att för de till så män-
ga olika egendomar hörande egor, som företaget
omfattar, föreslå ett allmängiltigt brukningsätt,
måste detta likväl, då fråga är om sökande af
lån ur "Odlingsfonden", enligt gällande föreskrifter
här ske; dock får ett förslag i detta ärende
ej för jordägarna bindande, utan framhållas
endast såsom ett exempel. —

Der man ej förebrager ett s. k. fritt bruk, kan följande
omloppsbruk anses för lokalen passande, näml.

1. Träda; gödsblad med kreaturspilling och konstgjorda göd-
ningsämnen (kalisalt och bonmjöl) samt delvis be-
sädd med grönskördade foderväxter.
2. Råg- eller på ett och annat ställe hvete.
3. Vall till slåtter. Frö dertill: Timotij (*Phleum pratense*) = 20 tt.
4. Gr. — 2^a. } Grödding (*Dactylis glomerata*) = 5 tt; Augs-
5. Gr till bete. } grös (*Poa pratensis*) = 5 tt; Råsklöver (*Trifoli-*
6. Hapre. — } um pratense) = 10 tt; Alsikeklöver (*F. lupuli-*
7. Gr. — } dum) = 10 tt; Summa = 50 tt pr tunnland.
8. Potatis och andra rotfrukter; vickorhapre och andra foder-
växter; allt gödsblad med konstgjorda gödningsämnen.
9. Korn, ärter, lin m. m.
10. Hapre.

Mariestad den 15 juli 1885.

Ludvig Rosen.

Verdimeras,

ex officio: Ludvig Rosen.

1362/
92

85 års fond.

Utskrift af Räkningen öfver inkomster
och utgifter för Kanalgräfningen å den
så kallade Bergsmossabacken belägen i
Sjuntorp och Nersås socknar Räkinds-
härad Skaraborgs län.

Afkræft

1886	Debet		
Maj 28	Erhævet fraa Kongl. Statskontoret a det beviljade lanet		10,000 -
Sept 12	J ^o	J ^o	5,000 -
1887 Maj 28	J ^o	J ^o	2,800 -
Transport			17,800

1886	Kredit		
Maj 29	Utbetalt til forberedende arbejde og pa begyndt dikning enligt saerskilt Raekning		1558 79
Juni 10	Betalt for Kanalgraefning		914 16
" 23	" "		1362 70
Juli 26	" "		1682 61
" 26	" "		1579 75
Aug 14	" "		3018 75
" 28	" "		1665 12
Sept	for diket til B		221
	" C		360 60
	" D		379
	mindre afloppsdikey a		311
	b		223 55
	c		60
	d.		288 50
	e.		44 26
	f.		36 90
	g		287 24
	h		29 42
	i		95
	j		129 52
	Rygt 5 broar for		561
	Stensprængning, dambyggnad, vattendæmpe- ning, kornning, dagsværker, materiel, skatning af Redskap m. m.		490 40
	For dikesjordens udfæstning		180
	Betalt Ingeniør Otherskov for afmåling		505
	Annonsefortnader, Kontrabakter		9
	Provision for udfæstelse af lanet		35
	Til Riksdagomand J. Jonsen og Karl Jonsen for besigtning af Kanalen		22
			1601287

Transport 17800

Transport 16012 87
 För arbetets ledning 1787 13
 Summa 17800

Nydingstorp 1887 August Anderson

Denna räkning af oss genomsett
 och befunnen att den anmärkning, be-
 tygas af
 O. W. Anderson Johan Anderson
 adr. Yrsjö adr. Måltorp.

Ylidare liksom utgifter för deltagare
 genom uppkommen process väckt af egare
 till 3de med Igelstorp Skattegården.

Lösen för Härederättens protokoll och ut-
 slag 96 50

Arvode åt sysselemannen C. J. Anderson tjurstr. 40

Till 2de orten vid Härederätten 10

För 2de bevis från Landtmäterikontoret i Mariestad 5

" 1de från Härederätsarkivet 3

Enligt Hofrättens dom den 7 juni 1891 rätts-
 gångskostnad till klagandena 100

Till kommissionär i Hofrätten 55

Lösen för Hofrättens utslag 10

För dikejordens bortföring från klagander-
 nas egor 300

Summa 619 50

Nydingstorp el Igelstorp den 2 Mars
 1892 August Anderson

Att förstående afskrift är likalydande med
 originalt intyg af
 Simon Andersson
 adr. Gigerstad
 el Skustorp